

Áfallaáætlun

Leik- og grunnskóla Hvalfjarðarsveitar

Janúar 2021

Í skólanum eru starfandi tvö áfallateymi, eitt á hvoru sviði. Ef áfall verður er kallað saman teymi starfsmanna. Í Heiðarskóla er það skólastjóri, aðstoðarskólastjóri, skóla-hjúkrunarfræðingur, skólasálfræðingur og fulltrúi frá Björgunarfélagi Akraness ef þurfa þykir. Í Skýjaborg er það skólastjóri/staðgengill hans og deildarstjórar. Skóla-hjúkrunarfræðingur, skólasálfræðingur og fulltrúi frá Björgunarfélagi Akraness ef þurfa þykir. Ef óskað er eftir afskiptum áfallateymis skal hafa samband við skólastjóra.

Hlutverk áfallateymis er að vera starfsfólki til aðstoðar við að mæta ýmis konar áföllum sem börn og/eða starfsfólk verður fyrir eða tengjast með öðrum hætti. Áfallateymi er bundið trúnaði.

Með áföllum er átt við:

- Dauðsföll
- Langvarandi og alvarleg veikindi
- Slys og afleiðingar þeirra
- Ýmsar félagslegar aðstæður sem leiða til aukins álags á heimili barns (s.s. skilnaðir, flutningar, vímuefni, atvinnuleysi og misnotkun)

Fyrstu viðbrögð starfsfólks við áföllum

Þau atriði sem hér eru skráð eru hugsuð sem gátlisti fyrir starfsfólk skólans um hugsanleg viðbrögð við áföllum. Taka þarf tillit til aðstæðna hverju sinni þegar viðbrögð eru ákveðin. Skólastjóri kallar áfallateymi saman að ósk starfsmanna eða þegar þurfa þykir.

Ef fjölmiðlar hafa samband vegna áfalls er skólastjóri eða hans staðgengill eini talsmaður við þá. Allir aðrir skulu vísa á hann varðandi upplýsingar.

Ef starfsmaður, foreldri eða barn deyr eða slasast alvarlega á skólatíma:

- Hringja í 112. Gefa upp staðsetningu og eðli vanda.
- Kanna áverka og veita fyrstu skyndihjálp með leiðbeiningum frá Neyðarlínunni, 112.
- Fjarlægja önnur börn af slysstaðnum. Starfsmenn sem ekki sinna fyrstu hjálpi sinna öðrum börnum. Fara með þau á deildina sína/í bekkjarstofu þar sem þau eru róuð niður og gefnar upplýsingar sem tiltækar eru.
- Skólastjóri hefur samband við foreldra og greinir þeim frá atburðinum á hlutlausan og nærgætinn hátt. Leitast skal við að svara spurningum á eins nákvæman hátt og kostur er.
- Ef um lífshættulega áverka eða meðvitundarleysi er að ræða skal óska eftir aðstoð starfsmanna á slysadeild um að láta foreldra viðkomandi barns /fjölskyldu viðkomandi starfsmanns vita af slysinu.

- Ef um slasað barn er að ræða: Umsjónarkennari/deildarstjóri eða starfsmaður sem þekkir barnið vel fylgir barni á slysadeild með sjúkrabíl og er hjá barninu þangað til foreldrar eru komnir á staðinn.
- Reynt starfsfólk verður eftir á starfsstað til að sinna öðrum börnum.
- Ef um lífshættulega áverka eða meðvitundarleysi er að ræða:
  - Kalla saman áfallateymi.
  - Áfallateymi/skólastjóri hefur samband við foreldra þeirra barna sem voru á staðnum ef með þarf.
  - Ekkert barn skal fara af starfsstaðnum nema búið sé að hafa samband við foreldra. Í því sambandi er mikilvægt að senda bréf með helstu upplýsingum heim til barna, svo enginn fari heim með rangar eða misvísandi skilaboð. Áfallahjálp veitt ef með þarf í framhaldinu.
  - Starfsfólki veitt áfallahjálp ef með þarf.
  - Skrifa slysaskýrslu .
  - Skrá niður allt um atburðinn og viðbrögðin til að meta það sem gert var og læra af því.

Ef starfsmaður, foreldri eða barn deyr eða slasast alvarlega utan skólatíma:

- Sá sem fyrstur fær upplýsingar um áfall kemur þeim til skólastjóra.
- Skólastjóri aflar staðfesta upplýsinga.
- Áfallateymi kallað saman.
- Skólastjóri sér um að meðlimir áfallateymis fái upplýsingar sem og:

<ul style="list-style-type: none"> ○ Heiðarskóli: ○ Skólaliðar ○ Stuðningsfulltrúar ○ Matráður ○ Kennarar 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Skýjaborg: ○ Starfsfólk deilda ○ Matráður ○ Sameiginlegir starfsmenn Leik- og grunnskóla
---	--
- Umsjónarkennari/deildarstjóri/stjórnendur tilkynna um dauðsfallið eða slysið.
  - Nota opin, hreinskilin og einlæg tjáskipti. Greina frá staðreyndum. Ræða við börn í samræmi við aldur og þroska. Forðast huglægar útskýringar (s.s. nota svefn eða ferð í staðinn fyrir dauðann).
- Umsjónarkennari fundar með tengiliði áfallateymis.
- Athuga þarf hvort viðkomandi barn/starfsmaður á nána ættingja innan skólans sem þurfa að fá fregnina sérstaklega.
- Skólastjóri/umsjónarkennari/deildarstjóri hefur samband við foreldra/ forráðamenn hins látna/slasaða, ef um barn er að ræða.

Langvinnir sjúkdómar/alvarleg slys:

- Skólastjóri gerir öðru starfsfólki grein fyrir stöðu mála.
- Umsjónarkennari/deildarstjóri eða skólastjóri greinir starfsfólki og börnum frá því ef einhver úr þeirra hópi þarf að vera langdvölum burtu frá skóla/starfi vegna slyss eða alvarlegra veikinda.
- Umsjónarkennari/deildarstjóri greinir viðkomandi bekk/deild eða hóp og starfsliði frá alvarlegum veikindum í fjölskyldu barns. Haft er samráð við viðkomandi fjölskyldu og hjúkrunarfræðing skólans.
- Umsjónarkennari/deildarstjóri hefur reglulegt samband við barn eða fjölskyldu hans til að fylgjast með líðan og horfum.
- Umsjónarkennari/deildarstjóri gerir skólastjórnendum og öðrum kennurum grein fyrir stöðu mála.

Andlát barns eða starfsmanns á skólatíma:

- Áfallateymi kallað saman.
- Þess er gætt að náin skyldmenni hins látna sem eru við nám eða störf innan skólans hafi fengið fréttina áður en öðrum er tilkynnt um andlátíð.
- Starfsfólki skólans er tilkynnt um andlátíð í næstu frímínútum/útiveru og réttar upplýsingar gefnar um tildirög.
- Í Heiðarskóla:
  - Umsjónarkennari tilkynnir andlátíð í sínum bekk. Treysti hann sér ekki til að greina frá atburðinum hefur hann einhvern með sér, s.s. fulltrúa úr áfallateymi en er sjálfur til staðar. Þess er gætt að gefa réttar upplýsingar um tildirög og bréfi frá skólastjóra til forráðamanna er dreift.
  - Gott er ef aðrir fullorðnir sem þekkja börnin geta verið til staðar, sérstaklega ef um ung börn er að ræða. Ef eitthvert barn fer út úr stofunni þarf einhver fullorðinn að fylgjast með því og fylgjast þarf með börnunum í frímínútum. Gefið börnunum góðan tíma fyrir viðbrögð og spurningar. Sýnið eigin sorg, en missið ekki sjálfstjórn.
- Í Skýjaborg:
  - Foreldrum er gerð grein fyrir stöðu mála. Rætt við börnin með foreldrum.
- Flaggað skal í hálfu stöng en reynt að halda uppi eins eðlilegu skólastarfi næstu daga og unnt er. Athugið að hið hefðbundna skólastarf sefar ótta og kvíða.
- Skólastjórnendur senda strax samúðarkveðjur eða blóm til fjölskyldu hins látna.
- Við fyrsta tækifæri sjá skólahjúkrunarfræðingur og sálfræðingur um að veita áfallahjálp.

Andlát aðstandenda barna:

- Látist foreldri eða annar náinn aðstandandi barns skal starfsmönnum greint frá því og viðkomandi bekkjardeild/barnahópi tilkynnt það sérstaklega að barni fjarstöddu.
- Hafa skal samráð við viðkomandi fjölskyldu um viðbrögð og athuga hvort þörf er á aðstoð fagaðila innan skólans.

Útför barns/starfsmanns:

- Skólustjórnandi ásamt umsjónarkennara/deildarstjóra fari í útförina sem fulltrúar skólans. Öllu starfsfólki er velkomnið að fara í jarðarförina. Gott að fara yfir hverjir óska eftir að fara og loka skólanum ef ekki er nægt starfsfólk.
- Börn geta fengið aðstoð við að skrifa minningargrein ef þeir óska þess. Til greina kemur að þau sendi samúðarkveðju og/eða gjöf til aðstandenda.
- Börn kunna að vilja fara til jarðarfararinnar og fara þá í fylgd foreldra sinna.

Áframhaldandi stuðningur eftir áfallið

- Kennarar, einkum umsjónarkennarar/deildarstjórar, búa sig undir að börn vilji ræða um dauðann, vinna verkefni um dauðann eða á annan hátt fá útrás eftir áfallið. Leita skal leiða til að hjálpa börnunum að vinna úr tilfinningum sínum t.d. í gegnum leik og/eða sköpun.
- Starfsmenn sem styðja við bakið á börnum í sorg gæti að eigin líðan. Að vera sterkur, rólegur og yfirvegaður í þessari aðstöðu er mikið álag.
- Áfallateymi gætir að því að starfsmenn fái stuðning og hjálp frá teyminu, öðrum starfsmönnum skólans eða utanaðkomandi aðstoð.
- Þeir einstaklingar og hópar, sem áfallateymi hefur mest áhrif á, þurfa að eiga aðgang að stuðningsaðilum innan skólans sem vinna með áfallið og meta í hverju tilviki hvað á best við. Mikilvægast er að starfsmenn skólans séu eðlilegir og hlýlegir en varist tilgerð. Tillitssemi og virðing felst m.a. í því að staldra ekki of lengi við áföllin heldur halda áfram lífsgöngunni. Við þurfum að vera minnug þess að sýna atburðinum virðingu án þess að dvelja of lengi við áfallið.

Stórslys/náttúruhamfarir

- Skólastjóri/ áfallateymi afli upplýsinga um á hvern hátt atburðurinn tengist skólanum.
- Hafa samband við viðeigandi upplýsingamiðstöð.